

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

860

Vragen van het lid **Gesthuizen** (SP) aan de minister van Economische Zaken over *het wegebben van steun van kennisinstellingen en bedrijfsleven aan het innovatiebeleid van het ministerie* (ingezonden 13 november 2012).

Antwoord van minister **Kamp** (Economische Zaken) (ontvangen 4 december 2012).

Vraag 1

Wat is uw reactie op de berichten «Bedrijven vangen gat innovatiesteun niet op»¹ en «Innovatie stokt bij goede intenties»² waarin wordt belicht dat de steun aan het innovatiebeleid bij zowel kennisinstellingen als bij het bedrijfsleven wegebt?

Antwoord

In 2009 en 2010 werd een aantal maatregelen genomen om de gevolgen van de economische crisis te verzachten. Het betrof ondermeer een forse FES-impuls, een verruiming van het budget van de WBSO, de regeling Kenniswerkers en extra middelen voor high tech topprojecten. Het ging hier om incidentele maatregelen, waarvan het budgettaire effect leidde tot een «piek» in met name de jaren 2010 – 2012. Het wegvallen van de incidentele impulsen uit het FES zal per eind 2012 voelbaar worden. Dit wordt nu door bedrijven als bezuiniging waargenomen. Deze financiering is echter altijd duidelijk als impuls bedoeld en niet als structurele financiering.

Om deze onzekere financieringsbasis voor publiek private samenwerking te ondervangen, de omvang van private investeringen in R&D te verhogen, en de inzet van kennisinstellingen voor de topsectoren structureel te verankeren, heeft het vorige kabinet het topsectorenbeleid ingezet. Dit beleid wordt door dit kabinet bestendigd. NWO zal vanaf 2015 structureel € 275 mln inzetten voor programmatisch onderzoek in de topsectoren en de instellingen voor toegepast onderzoek (TO2) € 250 mln.

Natuurlijk is het soms zoeken naar maatwerk voor de verschillende sectoren. Maar de vorming van de innovatiecontracten en de TKI's heeft veel energie losgemaakt. De eerste call van de topsector HTSM liet een stijging van 10% in

¹ Financieele Dagblad, 9 november 2012, «Bedrijven vangen gat innovatiesteun niet op»

² Financieele Dagblad, 9 november 2012, «Innovatie stokt bij goede intenties»

private inzet zien ten opzichte van calls in het verleden. Ook de private cash-bijdrage, die voorheen op vrijwel nul lag, is sterk gestegen tot meer dan 20%.

Dit private commitment is ook hard nodig; het World Economic Forum geeft aan dat Nederland in het algemeen nog achterblijft met de private inzet voor R&D. Zonder een eigen bijdrage is publiek private samenwerking niet effectief. De publieke kennis kan dan niet door bedrijven «geabsorbeerd» worden en omgezet in vernieuwende producten en maatschappelijke oplossingen omdat de publieke en private kennis onvoldoende op elkaar aansluiten. Het is dus ook in het eigen belang van het bedrijfsleven om de private inzet te verhogen.

Dit wordt ook in het hoofdredactioneel commentaar in het Financieele Dagblad van 9 november gesignaleerd. Zoals u daarin hebt kunnen lezen, blijft Nederland met de overheidsuitgaven voor onderzoek en ontwikkeling niet achter bij vergelijkbare landen. Het is vooral het niveau van de private inspanningen, dat de effectiviteit nog onder druk zet.

Vraag 2

Welke gevolgen hebben de voorgenomen bezuinigingen van 110 miljoen euro op de verdere uitwerking van het innovatiebeleid? Staan de reeds gemaakte afspraken tussen kennisinstellingen, bedrijfsleven en de overheid door deze bezuinigingen onder druk? Welke gevolgen hebben deze bezuinigingen op de opbouw van de Nederlandse kenniseconomie?

Antwoord

Voor beantwoording van deze vraag is het van belang de ontwikkeling van onderzoeks- en innovatiebudgetten over de jaren in beeld te hebben, inclusief de topsectoren en de effecten van dit Regeerakkoord. De minister van Economische Zaken en de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap stellen dit overzicht op en sturen dit voor het WGO Ondernemen en de begrotingsbehandeling naar uw Kamer.

Vraag 3

Wordt de rekening van deze bezuiniging bij specifieke topsectoren neergelegd of wordt deze evenredig verdeeld over alle topsectoren?

Antwoord

De precieze invulling van de verschillende posten waarop geïntensiveerd, respectievelijk omgebogen wordt (€ 110 mln meer voor TKI-toeslag; fiscale ombuiging, subsidietaakstelling, extra budget voor fundamenteel onderzoek) zal in het voorjaar van 2013 plaatsvinden.

In algemene zin zal de keuze voor ophoging van het budget voor TKI-toeslag ertoe leiden dat sectoren die in het verleden veel subsidies hebben ontvangen en die maar weinig private cash genereren, relatief achteruit gaan, en sectoren waar het omgekeerde geldt, relatief profiteren.

Vraag 4

Hebt u de verwachting dat het financiële gat, welke ontstaat door de voorgenomen bezuiniging, gedicht gaat worden door het bedrijfsleven? Zo ja, op welke signalen baseert u deze verwachting?

Antwoord

Een stijging van de R&D-investeringen van het bedrijfsleven is wenselijk om internationaal te kunnen concurreren. Op grond van de huidige ervaringen heb ik er vertrouwen in dat de private bijdragen daadwerkelijk stijgen. Het kabinet biedt de bedrijven daar ook tijd voor: voor de TKI's is aangegeven dat de bedrijfsbijdrage (in cash bijdragen en door eigen onderzoek) tot 2015 geleidelijk kan oplopen tot 40% van wat er in totaal in TKI's omgaat.

Recente cijfers van Eurostat laten een lichte stijging van de private R&D zien. Daarnaast is de verwachting dat de RDA, die vanaf 2012 van kracht is, zal leiden tot een stimulering van private R&D. Deze verwachting is gebaseerd op de evaluatie van de WBSO en intern onderzoek, waaruit blijkt dat stimulering van private R&D via een tegemoetkoming in de R&D-kosten de private R&D ook inderdaad doet toenemen.

Vraag 5

Deelt u de mening dat het succes van het innovatiebeleid op losse schroeven komt te staan nu het draagvlak hiervoor wegebt? Zo ja, welke stappen gaat u ondernemen om het draagvlak voor het innovatiebeleid bij zowel kennisinstellingen als bedrijfsleven te behouden en waar nodig te herstellen?

Antwoord

Het wegvallen van de impulsfinanciering uit het FES wordt nu voelbaar. Wel wordt door bedrijven erkend dat door het topsectorenbeleid een minder versnipperd onderzoekslandschap tot stand is gekomen, en de samenwerking met NWO is door zowel kennisinstellingen als bedrijven als positief ervaren. Nu moet de tijd gegund worden om de samenwerking ook in concrete projecten vorm te gaan geven. De bestending die het kabinet geeft voor de middelen die NWO kan inzetten, de intensivering op fundamenteel onderzoek en de intensivering op het budget voor TKI's bieden daar het perspectief voor.